

riyle ilgili işlerde haftada 10 saati geçmemek şartıyla çalışabileceklerini de belirtiyor.

Fakat uygulama nasıldır? Kanımızca akademik ve ticari hayatları birbirinden ayıran sınır aşılmıştır. Çünkü üniversitelerimizde bir iç denetim organı kurulamamıştır. Eğer denetimi yapacak olan üniversite rektörünün muayenehanesinin kapısında «Ord. Prof. yazarsa, dekanlar dışarda haftada değil günde 10 saat çalışırsa bu denetim nasıl sağlanacaktır?

Full-time ile bu pürüzler, aksaklıklar giderilebilecektir.

### ÖZEL YÜKSEK OKULLAR

Full-time'nin yukarıda değindiğimiz gibi «güç ve emeğin belirli bir yerde toplanması» biçiminde yorumu özel yüksek okullar için de yararlıdır. Bu müesseselerde, çağdaş bilim anlayışına uygun düzeyle eğitim yapılması Devletin düzenleyici tedbirleriyle olduğu kadar «kendi gücüyle, imkânlarıyla bir varlık olabilme» veya «kendi kendine yetebilme» ola-

nağının sağlanmasıyla mümkündür. Aksi, daima bağımlı, dışa bağımlı geleceğinden emin olamayan dolayısıyla kısa vadede kâr peşinde koşan ticarî amaç olur.

Bir kaç yerde görevi olan fazla sayıda öğretim üyesi yerine bütün çalışmalarını yüksek okulda toplayan az sayıda öğretim üyesi daha yararlı olacağı gibi, ilerisi için kendi bünyesinde öğretim üyesi yetiştirme imkânının sağlanmasına temel teşkil edecektir.

### SONUÇ :

Çeşitli üniversitelerce yasama organına sunulan reform tasarılarında şu iki amaç esas tutuluyor :

- 1) Yüksek öğrenime; çağımızın, günümüzün koşullarına göre yeni bir yön vermek.
- 2) Aynı Üniversiteler Kanunu'na bağlı fakat farklı uygulamalara sahip üniversiteleri ortak bir çalışma düzeninde birleştirmek.

Yukarda sıraladığımız nedenler, eşliğinde düşünülünce, bunların full-time çalışma esasına gidilmeden gerçekleştirileceğini sanmıyoruz.

## Teknik Personel Sendikası Çatısı Altında Toplanalım

**Mehmet ORMANCI**

İnş. Yük. Müh.

Örgütümüzün stratejisini çizebilmek için teknisyenler ordusunun toplumumuzdaki yerini hangi şartlarda çalışmaya zorlandığını toplum sorunlarımızla bütünlük içinde incelemek gereklidir.

Teknik elemanlarının kamu kesiminde 1958 yılında çıkarılmış olan 10195 sayılı yönetmeliğe göre çalıştırılmaktadırlar. Nedir bu yönetmelik ne gibi hükümler getirmektedir?

Toplumumuzdaki emekçi kitleler statülerini inceleyerek adı geçen yönetmeliğin yerini tesbit etmeye çalışalım. Emekçi kitleler genel olarak iki büyük grupta toplanmışlardır.

1 — MEMUR : Anayasamızın 117. maddesine göre «Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin

gerektirdiği asli ve sürekli görevler «memurlar tarafından yürütülür.

Bir kimsenin devlet memuru sayılabilmesi için :

- Bir kamu hizmeti görmesi,
- Bu hizmetin genel idare esaslarına göre yürütülmesi,
- Hizmetin asli ve sürekli olması,
- Her türlü özlük haklarının kanunla düzenlenmiş olması şarttır.

2 — İŞÇİ : 931 sayılı iş kanununun 1. maddesine göre «Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiye işçi denir».

Anayasanın 274. maddesine göre kuracakları sendikalar aracılığı ile demokratik hakları için eğemen sınıflara karşı mücadele ederler. Toplumun en ileri ve devrimci sınıfıdır.

Anayasanın 46. maddesinde çalışanlar kavramıyla kapsamı geniş tutulmuştur.

4/10195 sayılı yönetmeliğe göre çalışan teknisyen işveren tarafından objektif şartları tamamen uymasına rağmen kasıtlı olarak işçi sayılmamaktadır. Teknik elemanın yukarıda tanımlanan memur statüsüne giremeyeceği kesinlikle gözükmemektedir. Çeşitli hürriyetleri kısıntılara tabi tutulan memur kitlesini genişletmekse anayasamızın hürriyetçi felsefesine aykırıdır. Zaten anayasa 46. maddesi ile memur kitlesi dışında kalan çalışanlar kitlesini geniş anlamı ile işçi olarak kabul etmektedir. Buna rağmen işçi olarak kabul edilmeyen teknik elemandan Sosyal Sigortalar kurumuna pirim kesilmektedir, acaba bu durumda teknik elemanın sosyal güvenliği ve geleceği nedir? Sorunun cevabını Doç. Dr. Seyfullah Edis'in Cumhuriyet Gazetesinde yayımlanan makalesinden pasajlar olarak açıklığa kavuşturalım.

«1965 yılında yürürlüğe giren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre bir kimse nin sigortalı sayılabilmesi için onun bir hizmet akdine dayanarak çalışması gereklidir. Nitekim, bunu adı geçen kanunun ikinci maddesi şu şekilde saptamaktadır : Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar, bu kanuna göre sigortalı sayılırlar. Demek ki sigortalı sayılabilmek için bir hizmet akdine göre çalışmak şarttır.»

«Bunun sonucu olarak, Sosyal Sigortalar Kurumu, kanunla tayin ve tesbit edilmediği ölçüde — prim ödense dahi — hizmet akdine göre çalışmadığı için sigortalı sayılmayanlara herhangi bir sosyal güvenlik hakkı veya menfaat sağlayamaz.»

«506 sayılı yasanın 84. maddesine göre yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir. Primlerin geri verilmesi konusunda yapılacak istemler yine anılan 84. maddenin öngördüğü on yıllık zaman aşımı süresi içinde yapılmış olmalıdır. Primler on yıl geçmemiş ise geri verilir.»

Yukardaki cümlelerden yarını için emeklilik ücretinden başka hiçbir garantisi olma-

yan teknik elemanın bu en doğal hakkının bile olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Acaba neden demokratik haklardan çok gerisinde ortaçağ kalıntısı yönetmelikle baskı altında tutulmak istenir teknik eleman?

Bunun cevabını doğru olarak verebilmek için teknik elemanın toplumdaki yerini, yük-lendiği ödevleri gözden geçirmek gereklidir.

Teknisyenler Ordusu Toplumun hayatiyeti, geleceği demek olan yatırımların seçilip, planlanması ve uygulamasını yüklenen bir zümredir. Bu ödevini yerine getirirken dikkat edeceği önemli nokta yatırımların en uygun alt yapı yatırımları olması bunların en ekonomik çözümlerinin bulunması ve en kısa zamanda yapılmasıdır.

Bu yönde bir uygulama ise Sömürücü Dış Güçlerin işine gelmeyecektir. Bu güçler ülkemizi daha çok sömürmek ve uzun zaman boyundurukları altında tutabilmek için yatırımların yanlış ve ekonomik olmayan biçimlerde uygulanmasını isterler ve bunu ülkemizdeki işbirlikçilere kabul ettirirler. Bütün bunları yakından gören teknisyenin karşı çıkışlarını etkisiz hale getirmek gereklidir. Evet bunun çaresi de Teknik Elemanın elinden her türlü sosyal güvenliğini almaktır.

İşbirlikçilerin isteklerine karşı mı çıktı? Tutar kolundan atarsın hiç kimse sana birşey soramaz.

Siyasi ağırlığı olan bir müteahhitle kontrol mühendisi olarak anlaşmazlığa mı düştün? Ya müteahhitin isteklerini kabullenirsin veya bu işin kontrolluğu senden alınır, kimse soramaz neden arkadaşımız görevinden alındı diye.

Etüd yapan bir teknisyen misin?

Sulama kanallarının ağının topraklarından geçmesinin uygun olmayacağını mı belirttin? Bu çok yanlış bir tutumun olur, çünkü kanalları ağının istediği güzergahtan geçirmeye mecbursun yoksa bu işi yapmak yetkisi elinden alınır ve kimse soramaz acaba neden arkadaşım işinden alındı diye.

Evet, Boğaz Köprüsünün yapılmasına bilimsel bir tutumla karşı mı çıktın? Ne haddine bu cüreti göstermek. Köprü'nün yapılması için emir o kadar yükseklerden gelmiştir ki, bu-

nun karşısında tek başına yapacağın mücadelede erir gidersin, seni sesinin hiç çıkamayacağı yere alır ve atarlar.

Öyleyse mücadelemizi nasıl yürüteceğiz? Bunun için tek çıkar yol bütünleşmek mühendis, teknisyen olarak sendikal bir örgütle tek kitle haline gelmek Mücadele ancak bu şekilde verilebilecektir.

Bu görüş açısından hareketle Teknisyenler ordusunu bünyesinde toplayacak «TEKSEN» TEKNİK PERSONEL SENDİKASI kurulmuştur, sendikamızın çatısı altında bütünleşerek Teknik elemanın teknik bağımsızlığı için mücadele vereceğiz Teknisyenler Ordusu Teknik bağımsızlığına kavuşmaktan sonradır ki, ödevlerini tam ve gereği gibi yerine getirebilecektir.

Şimdi aklımıza şöyle bir soru geliyor: Teknik elemanın teknik bağımsızlığını sağlamak için mücadelemiz, seçeceğimiz statü ne olacaktır? Yazının başlangıcında da belirtildiği gibi, memurlar hürriyetleri kısıntıya uğratılmış bir zümredir. Mücadele olanakları yoktur, O kadar kuvvetli bir kitle olmasına rağmen Öğretmenlere yapılan baskı ve kıyım bunu açıkça göstermektedir.

Öte yandan gerçekten devrimci bir sendikanın çatısı altında toplanan işçilerin durumunu incelediğimizde görürüz ki, işverene boyun eğerek haklarını çiğnetmezler, her han-

gi bir üyesine yapılacak baskıyı demokratik haklarını kullanarak verecekleri mücadele ile tesirsiz hale getirirler.

Emperyalist güçler ve işbirlikçileri Teknisyenlerin işçi statüsünde sendikal bir örgüt içinde birleşerek oynanan oyunlara karşı çıkacaklarını, bildiklerinden ve bundan korktukları içindir ki, şimdiye kadar Teknik elemanları işçi olarak kabul etmemişler ve adı geçen yönetmelikle her türlü sosyal güvenlikten yoksun bırakmışlardır. Şimdi de hürriyetleri ve demokratik mücadele olanakları kısıtlı bir zümre olan Memurlar kitlesine dahil ederek oyunlarını serbestçe sürdürebilmek istemektedirler.

Ancak köprünün altından çok sular akmıştır. Teknisyenler ordusu olarak, teknik bağımsızlığa kavuşup işbirlikçilerin oyunlarına karşı çıkmakta kararlıyız. Teknik bağımsızlığımıza da ancak işçi statüsü içinde Sendikal örgütlenme ve mücadele olanaklarını kullanarak kavuşacağımıza inanıyoruz. Bizleri ünlü yönetmelik hükümlerine bağlı kılmakta devam etseler de, yeni çıkacak personel kanununda memur statüsüne alsalar da Çalışma koşullarımızın gereği olan işçi statüsü içinde örgütlenme hakkımızı mutlaka alacağız. Bütün arkadaşlarımızı bu mücadeleyi yürütecek olan «TEKNİK PERSONEL SENDİKASI» çatısı altında birleşmeye çağırıyoruz.

Danışma Kurulu üyemiz O.D.T.Ü. Öğretim görevlilerinden Dr. Yük. Müh. Erhan Karaesme'nin annesinin vefat ettiği öğrenilmiştir. Kendisine ve ailesine İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri baş sağlığı diler.

(Mühendislik - 74)

İSTANBUL ŞUBESİNDEN Kitaplığımızın düzenlenmesi tamamlanmıştır. Üyelerimizin yararlanmalarına her gün çalışma saatlerinde açıktır. İstenen kitap belli bir düzene göre bir süre için emanet alınabilir. Sayın üyelerimize duyurulur.

Saygılarımızla

Yönetim Kurulu